

helenistički. Racionalisti tumače i postanak Kršćanstva evolucijom helenizma. Allevi si je preduzeo, da opovrgne postavljene poteškoće. I uspio je. Svoju je knjigu razdjelio u tri dijela: problemi, škole, osobnost... Jer je sv. Pavao bio i helenistički obrazovan, obrađuje najprije njegovu formaciju (str. II. i dalje). Iznosi mnogo materijala iz povjesti Tarsa i Male Azije. Sve je dokumentirano po vrelima i najnovijoj stručnoj katoličkoj i nekatoličkoj literaturi. Lijepo ilustrira rimsko građanstvo sv. Pavla (str. 34 i sl.) i pedagogos Gl 3. 24 i I Kor 4, 15 prema grčkoj ustanovi, koju su kasnije poprimili i Rimljani o čuvaju djece prema epitropos Gl 4, 2. U nauci je Pavao nadahnuti apostol Kristov. Oblik pisama i rječnik je sad starozavjetni LXX, sad helenistički (str. 63). Ali značenje je mnogoput sasvim različito. Tako ima sark, pneuma, pistis, Kyrios i dr. sve drugo značenje nego kod Platona i drugih pisaca. Soteria znači potpunu obnovu duhovnog života... Sva vrela pokazuju jasno i odlučno stanovište Apostola prema svim pokušajima helenizma, da bi se mijenjao smisao kršćanske nauke.

Stari misteriji nemaju ništa zajedničkog s kršćanskim tajnama. Auktor u svakom poglavlju izlaže najprije status quaestionis, metodu protivnika i filološko tumačenje mnogih riječi, koje se opetuju i o kojima ovisi shvaćanje samih stvari, da kasnije neumoljivom logikom odbije prividne i tendenciozne poteškoće. Posebno se bavi Krstom i Euharistijom. Kršćanstvo u vezi s poslanicom Filemonu (str. 167—185). To je ujedno iscrpljiva egzegaza ove najkraće Pavlove poslanice. Jasno izbija, kako stanovište hoće sv. Pavao prema vlastima. Allevi utvrđuje već dokazanu tezu, da je Kršćanstvo samo ukinulo ropstvo, i iznosi, kako su savremenici shvatili sa najnovijim literarnim aparatom.

Drugi dio zapravo je povjest, bolje filozofija povjesti kršćanskog školstva. Posebno obrađuje najstarije sveučilište Klementa, Leonide, Origena i drugih u centrali helenizma, u Aleksandriji egipatskoj. Umetnuto je o Virgilu i poganskom proročanstvu kod kršćanskih pisaca, Ciceronu i zadnjem pretstavniku helenske kulture, sv. Paulinu iz Nole, pa o propasti stare kulture.

Allevijeva je knjiga pisana lijepim glatkim jezikom uz veliku erudiciju, toplinu i naučni aparat.

Dr Nikola Žuvić.

Gerster Th. O. M. C., Jesus in ore prophetarum (iuxta mentem S. Bonaventurae), Torino 1934. str. 223.

Pisac je zadnje vrijeme objelodanio više djela i to s raznih struka. On je jurista i biblicista. U ovoj knjizi sabrana su njegova predavanja iz godina 1896—1903. prema nauci sv. Bonaventure, a publicira ih na molbu bivših svojih učenika (str. 5).

Knjiga je podijeljena u dva glavna dijela, svaki u sedam poglavlja prema svrstanju dotičnog proročanstva. Prvi dio tekst, drugi ispunjenje na Isusu Kristu, što dokazuje navodima iz židovskih i poganskih spisa kao i nekih mjesta iz Novog Zavjeta. Posebnost je knjige, što je pisac htijući što više poskrbiti svojim slušačima-redovnicima, često upleo riječi sv. Bonaventure prema izdanjima u Quaracchi. Ali radi toga je užeg sadržaja;

Uredio: Dr. Stjepan Bakšić.